

Cziczó Attila:

PÁRIZS

szerelemi dráma kilenc képben

©1995-2010

www.cziczo.hu

versek: Ady Endre
zene: Cziczó Attila

Dőlt betűvel szedve a francia nyelvű szövegek.

s z e r e p l őr k:

Adél,

Bandi,

Férj,

Pincér,

Zenészek

(Sötét. Halk, monoton zene.)

BANDI (hangja) Lehetnék az Isten!

(Hirtelen egy fénykör a rendezői baloldalon, benne Bandi áll.)

BANDI Nem, nem, nem. Ő már van. (mutatja: fent) És jól csinálja. Hm. Mi lehetnék? Mit akartok tőlem? (csend) Több, mint ember. Több vagyok, mint egy ember. Zseni? (cicceg) Ki mondja ki?

(Hirtelen egy fénykör a rendezői jobboldalon is. Bandi unottan nézi az üres fénykört.)

BANDI Senki.

(A jobboldali fénykör elsötétül.)

BANDI Senki sem fogható hozzám. (nyomatékkal) Önmagam sem fogható énhozzám. (nevet) Bonyolult vagyok, mi? Isten nem lehetek. Mert nem akarok az lenni! Értitek? (ideges) Csak ez a dallam, itt... (mutatja) Itt motoszkál bennem, duruzsol, károg... Üvölt! Vagy csak sziszeg... Mi célja van velem? (csend) Ki vagyok én? (csend) Imádom a mámort. A pinát. (felhördül) Na? Mi na? Élvezkedni; van ennél jobb? (csend) Az élet. A halálomat élem? Élni... Nincs értékesebb, hatalmasabb, szebb, mint élni! (hirtelen két kicsi szárny pattan ki vállából) Angyal vagyok. (nevet) Angyalka. Az őrangyalom. Óvom énem. Én vagyok magam. (eltűnnek a szárnyak) Szárnyatlan angyal. Angyaltalan ember. Embertelen hús. És vér. És arany. (csend) Úgy szeretnék az lenni...! Az az istentelen ember! Ki mondja ki? Ki mondja ki először, hogy... én... Ady Endre vagyok!

(Kávézó. Ülnek egymás mellett, Adél vérvörös ruhában, Bandi kezében egy virágcsokor. Fekete minden.)

ADÉL Megtaláltalak, s most viszlek.
 BANDI Hogy láncsal vezess a fény útján?
 ADÉL Na, jó, hagyjuk ezt a fennkölt modort!
 BANDI Hagyjuk!
 ADÉL (vár) Ennyi?
 BANDI (kérdőn) Igen?
 ADÉL Mondom: ennyi?

(Játékosan felidézik találkozásuk pillanatát.)

BANDI (feláll, majd leül) Szabad?
 ADÉL (megigézve) Ááá..., maga az?
 BANDI Én vagyok.
 ADÉL Ha tudná...!
 BANDI (leinti) Tudom, tudom...
 ADÉL (zavarban van) Olvastam minden sorát. Tünetemény!
 BANDI (cinikusan) Tünetemény?
 ADÉL (idéz) Bántja lelkem a nagy város / Durva zaja, / De jó
 volna ünnepelni / Odahaza...¹
 BANDI (csend) Igen?
 ADÉL Micsoda őszinteség!
 BANDI (csend) Igen.
 ADÉL (felindultan) Bandi... szólíthatom így? Bandi, maga hatalmas költő lesz! Egy költőóriás!
 BANDI Odahaza?

¹ [Karácsony.]

ADÉL Odahaza, s mindenhol a világban! (hangulatot vált) Mit szólna, ha tegeződnénk? Mit szólnál?

BANDI Legyen!

ADÉL (közel hajol, szinte súgja) Adél.

BANDI (iszik) Bandi.

ADÉL Mondtam is a férjemnek...

BANDI (felpattan) Férjednek?

ADÉL Igen, neki, a férjemnek... Mondtam: ezt a Bandit támogasd meg, édes! Mert érdemes.

BANDI És a férjed most...

ADÉL A férjem? (zenére) Dönci elmúlt harmincnégy éves, de egész sokra vitte ahhoz képest, hogy a bolgár tőzsdén nagyot bukott, és jelzáloghoz drágán jutott... (folytatja) A férjem? Otthon vár. Szabadon engedett. Szabad vagyok... mint a madár.

BANDI (próbál közvetlen lenni) Nem mindegy, melyik madár!

ADÉL Amelyiket szeretnéd...

BANDI Legyen... cinege.

ADÉL Cinegéd leszek!

BANDI És csipogsz nekem?

ADÉL (csipog)

BANDI Ez nagyon tetszik!

ADÉL (kéjesen csipog)

BANDI Legyél búbos banka!

ADÉL (játssza a búbos bankát)

BANDI Még!

ADÉL (körbetáncolja)

BANDI Megbúbolnálak...

ADÉL (kacag) Bandi, ugye milyen jó velem? És ez csak a kezdet!

BANDI Szárnyakat adsz nekem, te asszony.

ADÉL Repülhetsz velem, ha kéred...

BANDI Repülni? Megy az egyedül is.

ADÉL A mámor repít?

BANDI Szépen fogalmazol. Ahhoz képest...
ADÉL Hozzád képest?
BANDI A rúzsod vérvörös árnyalatához képest. Ribancos a külsőd,
Adél! De élvezem. Esküszöm, élvezem...
ADÉL Kirepítesz a kalitkából?
BANDI Szabad vagy.
ADÉL Szabad vagyok, tiéd vagyok, ha akarsz...
BANDI Ha akarom?
ADÉL (izgatott visszafogottsággal) A szobám a másodikon van,
ha egy konyakot esetleg...
BANDI (a pincérnek) Fizetek!

(Visszaváltanak a jelenbe.)

ADÉL Az ki van zárva, hogy így rád másztam!
BANDI Az pedig nincs kizárva. (nevet)
ADÉL (megbántva) Hülye vagy!
BANDI Mert én másztam rád, ugye? (iszik)
ADÉL Nagyon-nagyon áldottad a jóistenedet, mikor megláttál!
BANDI Ha nem így volt, hát nem így volt. (kedvesen) Szeress!
ADÉL Az egész életed készülődés volt és készülés hozzám.
BANDI Ám legyen: hiszek neked. (hosszan nézi) Soha több illúziót
nő nem tudott kelteni, mint te... Te! Te, te, te... (csókolgatja)
ADÉL Csak játszol megint...
BANDI Játszani jó.... Veled.

(Újra visszaemlékezés.)

BANDI (feláll, majd leül) Szabad?
ADÉL (nem figyel rá) *Je vous en prie...*
BANDI (ismét feláll, köhint)
ADÉL (idegesen figyel valakit) *Merde!*

BANDI (indulna) Akkor én...

ADÉL Üljön csak le! (ránéz) Ül le!

BANDI (zavartan néz)

ADÉL (nem vesz tudomást Bandiról, a férfit szidja, aki otthagya a társaság szemeláttára) Micsoda pökhendi alak! Egy pöcs ez, nem férfi! Hogy meri megtenni velem, hogy lelép! Ezért utaztam át fél Európát, hogy ez a sármtalan, gerinctelen, szívtelen alak dobjon az egész társaság előtt? Velem ilyen nem tehet senki! Akárki szeretője nem leszek. Nekem van renomém.

BANDI (nem érti)

ADÉL (észreveszi) Hm?

BANDI Bandi vagyok...

ADÉL Persze, tudom, a kis hírlapíró. (pincérnek) Komám, egy pálinkát. A fiatalúrnak is. (Bandira néz gúnyosan) Bírod az erőset?

BANDI Bírom.

ADÉL (csend) Szóval?

BANDI Adél, ugye?

ADÉL (érkezik a pálinka) Igyunk! (meghúzza, a pincér tölt)

BANDI (lassan iszik)

ADÉL (határozottan) Ma te leszel a partnerem. (magának) Megkeserülsz ezt még, te beszari here! (iszik)

BANDI (majdnem megfullad)

ADÉL Aztán miket írsz?

BANDI Mindenfélét. Gondolatokat. Amik a fejemben motoznak.

ADÉL A fejedben motoznak... (nevet) És versek?

BANDI Akad. (meredten) Hú, de megdugnálak!

ADÉL (felháborodottan) Mit?

BANDI (zavartan) Mit?

ADÉL Tudd ám, kivel ülsz szemben!

BANDI Kivel?

ADÉL Mit mondtál?

BANDI Én?

ADÉL Te.
BANDI Ööö... Azt nem mondtam.
ADÉL Hanem?
BANDI Hanem?
ADÉL (fortyog)
BANDI Csak gondoltam.
ADÉL Mit?
BANDI Mit?
ADÉL (csend) Azt?
BANDI Azt.
ADÉL Hogy... meg... izé?
BANDI (meredten) De meg ám! Itt az asztalon!
ADÉL (nagyon ideges) Ezt nem hiszem el! (felugrik)
BANDI Mit?
ADÉL Szemtelen!
BANDI Kimondtam?
ADÉL Ki.
BANDI Ki?
ADÉL Te.
BANDI Mit?
ADÉL (finomkodva) Hogy... az asztalon...
BANDI (meredten) Hátulról, a hajadat tépve...
ADÉL (megpofozza)
BANDI Most már elég!
ADÉL Mi történt veled? Megkergültél?
BANDI Talán a gyönyörúsége miatt lehet...
ADÉL (legyint) Gyönyörű, én...? Voltam. Valamikor. Még fiatalon. Ma már...! Nem mondanám, hogy randa vagyok, de hol itt, hol ott renoválni kell néhanap.
BANDI (meredten) Az a húsos szája...!
ADÉL (csend) Húsos?
BANDI Úgy...

ADÉL (sikoltva leinti) Ki ne mondd! Könyörgöm, nem vagyunk egyedül.

BANDI (csend) Bocsásson meg!

ADÉL Nem illik az ilyen!

BANDI Igaza van, nem illik!

ADÉL Bár, hogy őszinte legyek, jól esik, de akkor sem illik. Tegyzél nyugodtan!

BANDI Igazad van, nem illik.

ADÉL A férjem ilyet soha, de soha...

BANDI A férjed? Van?

ADÉL Persze, hogy van!

BANDI (ijedten) Itt?

ADÉL (mutatja) Ott.

BANDI Messze innét?

ADÉL Nagyon messze.

BANDI A férjed...

ADÉL Milyen verseket írsz?

BANDI Istenről, pénzről, tájról, szülőföldről, halálról, szerelemről...

ADÉL Szerelemről?

BANDI Arról is.

ADÉL Majd beleolvasok.

BANDI Nem szeretném. Mind szépen a tűzbe dobom. Úgy tervezem.

ADÉL És Párizs?

BANDI (nem érti) Párizs?

ADÉL Az. Párizs!

BANDI Mi van vele?

ADÉL Az a város...

(Visszaváltak a jelenbe.)

BANDI (ingerülten) Milyen Párizs?
ADÉL Hogy vágytál rá!
BANDI Szóba sem került.
ADÉL Hírlapírócskám, most megbántódtál?
BANDI Nagyon elemlékezel, babám!
ADÉL Így volt.
BANDI Mert nem jött a férfi, kellett a fiúcska. Így volt?
ADÉL Miféle fiúcska?
BANDI Miféle férfi?
ADÉL (csend) Jól van, volt néhány.
BANDI Hány száz volt?
ADÉL Milyen száz? Hagyjad, kérlek, ne idegeskedjél!
BANDI Azé voltál, aki akart téged. Mindegyiké!
ADÉL Hagyjad...!
BANDI Azt hiszem, hogy a letűnt évszázadokban nem volt még szerelmes férfinak annyi elődje, mint nekem! (csend) Megöl a féltékenység!
ADÉL (nincs mit mondania)
BANDI Valamennyit szeretted? Ilyen nagyon szeretted mindet? Vagy... hogyan volt ez?
ADÉL Ne bánts! Még mielőtt megismertelek, nem tudom, mi történt velem, jött az az ember, és ma sem tudom miért, de meg kellett történnie. Gyenge voltam talán? Vagy bolond? Szerintem teljesen mindegy. Nem szerettem.
BANDI Csak egyről beszélsz? És a többi? És a többi?
ADÉL Ésatöbbi, ésatöbbi... (elkomorul) Bandi, tudom, nehéz hivatás szeretőnek lenni. Vannak szabályok. Lenyeled a savát, megnyered a borsát. (nevet) Béna hasonlat, de a lényeg: én félreizélok veled. Nem több még. De lehet! Majd... Később.
BANDI Kegyetlen vagy.
ADÉL Imádj! Hogy alkothass!
BANDI Mit alkossak? Szörnyet?

ADÉL Írj! Írjál meg minket! Gyönyörű lesz, hidd el!

BANDI Ha így viselkedsz, tönkremegyek.

ADÉL Vigyázz magadra! Kellesz nekem.

BANDI Én...

ADÉL Te vagy most. Csak te.

BANDI És ha jönne más?

ADÉL (elgondolkozik) De nem jön.

BANDI (szinte sír) Nekem jelen állás szerint a halál jönne, ha te mással is...

ADÉL És mit tenne?

BANDI (csend) A halál?

ADÉL Az.

BANDI Úgy gondolom, megölne. Elvinne.

ADÉL Belémhálnál?

BANDI Most, ha kéred!

ADÉL (kedvesen) Nem kérem.

BANDI (elkapja a kezét) Kell a közelséged! Kell, hogy érintselek! A tested elrejtett gyémántjait akarom! Az ujjaid, a hüvelyket, amivel életet és halált mutathatsz, s mégis olyan nekem, olyan kíváncsú, olyan vágyat keltő, mint a széttáruló lábad titka, úgy nedvesíti nyelvem, mint a... (súgva, szinte némán) mint az öled! (szopogatja Adél hüvelykujját)

ADÉL (nevet)

BANDI A könnyököd a hajlat, a gyilkos csontkúp, markomban keményen elfekszik, szorítom, mégis tudom, hogy hiába, mert te vagy az erős, te vagy... te vagy... (elakad)

ADÉL Nincs tovább?

BANDI Elfáradt az agyam.

ADÉL Kínoz a dallamod?

BANDI Nem. Most nincs muzsika bennem. Most te vagy. Csak te vagy!

(Bandi öleli Adélt, aki hagyja, ám nem lelkes. Zene.)

[Mert engem szeretsz.]

BANDI Áldott csodáknak
 Tükre a szemed,
 Mert engem nézett.
 Te vagy a bölcse,
 Mesterasszonya
 Az ölelésnek.
 Áldott ezerszer
 Az asszonyságod,
 Mert engem nézett,
 Mert engem látott.
 S mert nagyon szeretsz:
 Nagyon szeretlek
 S mert engem szeretsz:
 Te vagy az Asszony,
 Te vagy a legszebb.

(Adél tálal, nagy dilemmában van: kettő vagy három terítéket tegyen az asztalra? Mindeközben Bandi unottan olvasgat egy újságot.)

ADÉL (ideges) Mi hír?
 BANDI (mutatja) Bulvár. (iszik, nagyon sokat iszik)
 ADÉL (megáll) Tulajdonképpen minek jársz ide? Nem szólsz egy szót se, olvasgatsz, ezért kár fecsérelni az idődet. Rest vagy.
 BANDI (felneéz, csodálkozva) Mi vagyok?
 ADÉL Rest.
 BANDI Milyen szó ez! (ízlelgeti) Tetszik.
 ADÉL (levesz egy terítéket)
 BANDI Ehhez mit szólsz? Rest vagyok restelni.
 ADÉL Nagyon jó.
 BANDI Írnom kéne!
 ADÉL Írj hát! (visszateszi a harmadik terítéket)
 BANDI A friss pletykák birtoklása mégis hasznosabb tudás. Társaságban kevésbé érték a verselő zseni, mint a pletykálkodó szerető.
 ADÉL Vicces vagy.
 BANDI Ez vicces? Ez neked vicces? Ez költői, nem vicces.
 ADÉL Ki ne mondd még egyszer...!
 BANDI Vicces! Vicces! Vicces...
 ADÉL (csend) Igen is, az.
 BANDI Ez a vicces: pöcs.
 ADÉL (nevet) Micsoda?
 BANDI Mondtam egy vicceset. Punci.
 ADÉL (nevet) Bandi, kérlek!
 BANDI Ezen mindenki nevet! Csöcs. Kurvaélet... (nevet mindenki)
 Látod? Kicsifaszom! (mindenki nevet) Ez a kurvára vicces. (tagolja)
 Humoros. (mintha sórt szórna ujjaival) A humor forrása. A picsád meg a tököm.

ADÉL Fejezd be! Már nem vagy vicces. (pakol)
BANDI Tizenegyszer mondtuk ki. Jelenthet valamit? Ereje van ennek a szónak! (elgondolkodik) Vicces... (elmosolyodik) Tizenkettő.
ADÉL (sóhajt)
BANDI (olvas tovább) Merőben másként látjuk a dolgok folyását.

(Adél láthatóan ideges, lassacskán Bandi is észreveszi ezt.)

BANDI Mire készülsz?
ADÉL Hagyjál...
BANDI Megnyúlt a képed. Valami aggaszt, édes!
ADÉL Ezt ne mondd! Te ne mondd ezt!
BANDI Édesem... (feláll) Mi készül itt?
ADÉL (ijedten felkapja a harmadik terítéket)
BANDI Háromra terítesz?
ADÉL Talán őt is behívhatnánk, nem?
BANDI A férjedet? Hülye vagy?
ADÉL Itt él. Velünk.
BANDI És te beültetnéd közénk?
ADÉL Hiszen belédegyezett. Ne bántsд szerencsétlent!
BANDI Szóval úgy gondolod, hogy édeshármásban elfogyasztjuk ebédünket, majd elcsevegünk?
ADÉL (félénken) Nem?
BANDI (nevet) Legyen! Hívjad!
ADÉL Ha nem akarsz, akkor... csak mondjad!
BANDI Mondom, hogy jöhet! Övé a szék, övé a kanál, övé a petre-
zselyem, övé a zakóm, övé vagy te...
ADÉL Bandi, kérlek...
BANDI De ha hozzámér, én megütöm.
ADÉL Miért érne hozzád?
BANDI Miért is? Mert a férjed... mert ő olyan... hiszen tudod.
ADÉL Más?

BANDI Más.
ADÉL Nem ér hozzád.
BANDI Ne is!
ADÉL (ideges)
BANDI (tettetett komolysággal) Ha nem vigyázok, elszeret téled.
ADÉL Ne csinálj komédiát a helyzetből! Nagyon kellemetlen.
BANDI És akkor milyen kellemetlen lesz, ha...
ADÉL Nincs ha!
BANDI (leül) Hívjad, legyen meg az akaratod!
ADÉL (elindul, majd megtorpan) És milyen lesz?
BANDI (nem érti)
ADÉL Mit fogsz neki mondani?
BANDI (tréfásan) Isten hozott a házában kedves Dönci... Jól érzem itt magam... A feleséged egy csoda, egy vulkán, egy izlandi gejzír... Jó itt nálatok, Dönci!
ADÉL Megint tréfát csinálsz.
BANDI Vicces, nem?
ADÉL (kétségbeesetten) Egyáltalán nem!
BANDI Gyere, próbáljuk el!
ADÉL (leül) Mit?
BANDI A helyzetet. Helyzetgyakorlat: Dönci találkozása a szeretővel. Első epizód, csapó!
ADÉL (ülnek hosszú csendben) És?
BANDI Bejön Dönci, leül.

(Játsszák a zavartat. Némajáték.)

ADÉL (súgva) Most mit csinál?
BANDI Rúzsozza a száját.
ADÉL (felugrik) Idétlen!
BANDI (nevet) Ül vissza, folytassuk!
ADÉL Ezt nem fogom túlélni. Inkább nem hívom be.

BANDI Ülj le, gyakoroljuk ki a módszert, azután hívd be! Nem hagyhatjuk egyedül. Itt lakik, könyörgöm!

ADÉL (leül) Jó. (csend) És?

BANDI Tisztázzuk: mit szeretnél?

ADÉL Hogy ne legyen kellemetlen!

BANDI Jó. Nem lesz az. Majd így nézek. (mutatja idétlen képpel) Megfelel?

ADÉL Próbálj meg kellemesen láthatatlan lenni.

BANDI Menni fog. (játssza)

ADÉL És ne beszélj sokat.

BANDI Nem fogok.

ADÉL Kedves legyél.

BANDI De csak mértékkel, nem gond? Nehogy félreértsen valamit...

ADÉL Nem fogja. Úriember.

BANDI Attól még... egyet szerettek. (nevet)

ADÉL Gusztustalan vagy.

BANDI Igaz.

ADÉL Arra kérlek, hogy barátián, csendben, ne elutasítóan fogadd, együnk, kávézzunk, egy szivar, némi hétköznapi diskurzus, aztán kész.

BANDI Menni fog.

ADÉL Akkor próbáljuk ki!

BANDI Tehát, vázaltszerűen még egyszer: visszafogott köszöntés, alázatos étkezés, kávé két cukorral, füst eregetés ellenkező irányba, majd *au revoir*.

ADÉL Így.

(Néma jelenetben eljátsszák. Adél komolyan, Bandi elszórakozva.)

BANDI Éééés... kamera leáll! (iszik)

ADÉL (összeroskadtan ül) Csak ezt éljem túl!

(Adél kimegy, majd férjével tér vissza. Zene. Leülnek, feszült csendben várnak; a férj kimért, rezzentelen arccal tűri a szeretőt asztalánál. Néha kedvesen rámosolyog Bandira, aki ilyenkor megijed, undorral fordítja el tekintetét, de eszmél, s próbálja tartani az instrukciókat.)

(Csend. Esznek. Bandi és Adél többször összenevetnek a helyzet komikumán, a férj illedelmesen nevet velük. Szinte már kabaréban vagyunk! Majd Bandi játszani kezd: meddig mehet el? Jelzi a férfinak, hogy a nő már az övé. A férj tűr.)

(Bandi szinte szexuális kielégülésig eljutva kéjeleg Adéllal. Zene.)

[Tüzes seb vagyok.]

BANDI Tüzes, saj(o)gó seb vagyok, égek,
ADÉL Kínoz a fény
BANDI és kínoz a harmat,
ADÉL Téged akarlak,
BANDI eljöttem érted,
Több kínra vágyom:
ADÉL téged akarlak.
BANDI Lángod lobogjon izzva, fehéren,
ADÉL Fájnak a csókok,
BANDI fájnak a vágyak,
Te vagy a kínom, gyehennám nékem,
Nagyon kívánlak,
ADÉL nagyon kívánlak.
EGYÜTT Vágy szaggatott föl, csók vérezett meg,
BANDI Seb vagyok,
ADÉL tüzes,
BANDI új kínra éhes,
Adj kint nekem,
ADÉL a megéhezettnek:
BANDI Seb vagyok,
ADÉL csókolj,
BANDI égess ki,
ADÉL égess.
EGYÜTT Téged akarlak,
Csókolj!

(A férj megértően, elfogadóan bólogat, majd illedelmesen elköszön, ki-
megy.)

(Összekarolva sétálnak.)

BANDI Párizs...! Micsoda város! Baudelaire élt itt. A művésznek mennie kell a maga útján: ezt tanultam a fény városában. (felhevülten) Melletted.

ADÉL Dehogyan mellettem! Hisz én csak az asszony vagyok, Párizs bezzeg a város! És melyik az örök?

BANDI Örök mind, ami éltet, ami szívünkbe mar. Örök a szerelem. Nekem te kellesz.

ADÉL A férjes asszony?

BANDI Kell, mint szerető.

ADÉL A jövőtlen asszony?

BANDI Kell a jelennek.

ADÉL Az önző asszony?

BANDI Kell a zülléshez.

ADÉL A zsarnok asszony?

BANDI Kell a szabaduláshoz.

ADÉL Az asszony?

(Szorosan magához öleli Adélt.)

BANDI (hevesen) Nem tudok élni nélküled. Akard, hogy élhessek melletted. Minden gyötrelmedet átérzem. Utat mutatni nem merek, de esküszöm: minden teérted. Hiszen csak te vagy nekem valaki. Lehet, hogy próbáltál eltemetni magadban. Lehet, hogy kísérleteztél mással. Iszonyú gondolataim vannak néha. És örültebben szeretlek, mint valaha. Borzasztó volna, ha valamikor engem vádolnál. De akard, amit akarsz. Bármilyen legyen: egész lényemmel állok melletted. Amivé formálsz, az leszek. Amit kívánsz tőlem, azt teszem. Szeress, és ne hagyj el! Hiszen

tudnánk mi még az élettől kicsalni egy-két boldog, csöndes napot valahol!

ADÉL (visszafordul) Jössz?

BANDI (utána szalad) Rájöttem, Párizs mit jelent anyanyelvemen.

ADÉL Na mit?

BANDI A mi szerelmünket.

ADÉL Nagy felfedezés!

BANDI Lerombolnám, elpusztítanám, ha téged elveszítenem kellene!

ADÉL És sóval hintenéd körbe.

BANDI Úgy.

ADÉL Siessünk, indul a vonatod.

BANDI (lehajol) Itt lépdelt talán Baudelaire. (egy kavicsot vesz fel) Ezt a kavicsot rugdosta, mikor a félvér Jeanne-hoz igyekezett. (halkan) Kis kurvák, mindenkit megkaptok.

ADÉL (észreveszi a tömeget) Mi történik? *Uram, megmondaná, mi ez a nagy tömeg?*

BANDI (magának) Baudleire minden leírt szavát ismerem, de Baudleire-t magát nem. Vagyok-e, leszek-e én is ilyen rejtelmes?

ADÉL (franciául kérdezősködik)

BANDI (elmélyülten) Itt, Párizsban él az a másik kettő. Akik mi vagyunk. Ugyanaz a nő és férfi, és mégis mások. Én és én. Egyikünk láthatatlan. Aztán meg a másik. Elkezd egy mondatot emez, de az fejezi be. Gondolatok cikáznak a két dimenzió között. A szerelem megfejthetetlen fiziológiája. Értelem és érzelem egyensúlyozása a lét és nem lét határán. Ki értheti ezt meg?

ADÉL (megböki) Nem járnak a buszok.

BANDI Ezt a kis követ tedd el! Hogy ne feledd el a mai napot! Soha.

ADÉL Sztrájk van. Hiába várunk buszra.

BANDI (eszmél) Akkor szaladjunk.

ADÉL Sosem éred el a vonatodat gyalogosan. Akárhogy is rohansz. (int) Taxi! Nem áll meg... Taxi! Mocskok! (Bandinak) Párizs varázslatos, de a párizsiak szörnyen parasztok.

BANDI Intsünk le egy autót!

ADÉL Még csak az kéne!

BANDI Ugyan! Csak lesz egy jóakarónk!

ADÉL (megszólít egy férfit) *Hahó, uram! Elvinne minket a Gare de l'Est-re?* (hallgat)

BANDI Na?

ADÉL Azt kérdezi, mennyit szánunk rá.

BANDI Nálam nem sok van.

ADÉL Azaz semmi.

BANDI Kérd meg, hogy szívességből tegye meg!

ADÉL Ez? (a férfinak) *Ez egy szegény magyar ember, szánja meg!*

BANDI (bólogat)

ADÉL *Nincs egy fillérje sem, hiszen tudja, a magyaroknál szegényebb nincs Európában!*

BANDI Mondd el, hogy mekkora nagyhatású költő vagyok én odahaza!

ADÉL *Árva gyerekként nőtt fel, menekült a hatalom elől.*

BANDI Mit mond?

ADÉL Nem enged. (a férfinak) *Beteg testvéreinek visz gyógyszer.*

BANDI Mondd el, hogy felolvasásra megyek haza. Mert híres vagyok!

ADÉL *Ő is halálán van, hazájában szeretne sírba kerülni.*

BANDI Meséld el, mit írtak rólam! Hogy milyen hatást gyakorolok kortársaimra. Tudod, még te olvastad néhány hete...

ADÉL *Nem látja, hogy milyen szerencsétlen? Homoszexuális, fertőző beteg, alkoholfüggő, drogfogyasztó, haldokló menekült. Könyörgöm, vigye el!*

BANDI Ne a férjedről beszélj!

ADÉL Ha nem segítesz, nem visz el! Nézzél bárgyún, hogy meghasd!

BANDI (bárgyún néz)

ADÉL *Kell nekünk, hogy Párizs utcáin ilyen örültek rohangáljanak? A gyerekeink épségét veszélyeztetik ezek a Kelet-Európaiak. Vigye el, hogy tiszták legyenek utcáink!*

BANDI Olvasd fel neki, amit a múlt héten fordítottál le!

ADÉL Pszt!

BANDI Odavoltál érte! Azt mondtad, szívhez szól!

ADÉL (mintha szavalna) *Adja a kezét, belesúsztatok pénzt, de ez az örült ne lássa meg, mert elveszi és megöli magát is engem is! Vigyázzon, legyen kedves és szótlan, mert egy magyar mészárost fuvaroz majd!* (pénzt ad a férfinak, de úgy tesz, mintha kezét fognának)

BANDI (kérdőn néz)

ADÉL Odavan tőled!

BANDI Látod? Szeret a világ! Párizs, Párizs, Párizs... nem örökre búcsúszom, mert visszajövök. Hazám vagy, te idegen! És jelentést adottál a kimondhatatlannak. Egy szó vagy, ami ezerszer többet jelent! Szerelmet...

ADÉL Indulj, Bandi! (mutatja) Ott áll az autó, siess, még eléred a vonatot!

BANDI Kibírom nélküled?

ADÉL Kibírod hát, siess!

BANDI Nem lesz perc, hogy ne gondoljak rád! Te vagy a sorsom, a fátumom! Siratni fogom mindazt, amit nem tehetek meg, mert nem leszek melletted!

ADÉL (kedvesen, nevetve) Menj már...!

BANDI Adél, jobban szeretlek már most, mint valaha, amikor pedig már azt hittem, hogy jobban nem szerethetlek! Sietek vissza!

ADÉL (csókot nyom szájára) *Menj!*

(Bandi elindul. Boldog! Zene.)

[A Gare de l'Est-en.]

BANDI Reggelre én már messze futok
 S bomlottan sírok valahol.
 Most sírni, nyögni nem merek én.
 Páris dalol, dalol.
 Óh az élet nem nagy vigalom
 Sehol. De ámulni lehet.
 Szép ámulások szent városa,
 Páris, isten veled.

ADÉL Fagyos lehelet és hullaszag
 Száll ott minden virág felett.
 Elátkozott hely.

BANDI Nekem: hazám.

ADÉL A naptalan Kelet.

BANDI Megölnek és nem lesz mámorom.
 Kinyúlok bután, hidegen.
 Páris, te óriás daloló,
 Dalolj mámort nekem.
 Én elmegyek most, hazamegyek.

EGYÜTT Páris, isten veled...

BANDI (iszik, bibliát vesz elő)
ADÉL Most imádkozni fogsz?
BANDI (motyog)
ADÉL Lenne mit imádkozni, de nem arrafelé, amerre te jársz.
BANDI (iszik) Én a napjaimat imával kezdem, s fejezem be.
ADÉL A miatyánkot is elfeledted már.
BANDI Ámen.
ADÉL (csend) Hanyagolsz!
BANDI Értettem a célzást.
ADÉL Nem figyelsz rám!
BANDI De.
ADÉL (csend) Nem!
BANDI (csend) De!
ADÉL Nem!
BANDI De!
ADÉL (csend) Szeretsz?
BANDI (mélyen a szemébe) A szerelem nagy dolog. A leges-
legnagyobb földi dolog.
ADÉL Földi dolog...
BANDI (ingerült) Csak nem arra vágysz, hogy az égben is mellet-
tem károghass?
ADÉL Bandi, minek ez az egész? Miért keserítjük egymást?
BANDI (szerelmesen búg) Keserű, mint a méz! Édes, mint a cit-
rom. Kemény, mint a homok. Gyenge, mint az oroszlán!
ADÉL Elvicceled mindig.
BANDI Mindig elviccelem! Mert a főhős vagyok. A magányos cow-
boy, a megmentő, a gonoszok legyőzője...
ADÉL Ne kezd...!

BANDI (felugrik, egy filmsztárt játszik) A nap lenyugvóban, a távolban a western horizont szeli ketté a szürke felhők és kopár sziklák találkozását. Lódobogás.

ADÉL (nevet)

BANDI Majd egy sikoly! Ah!

ADÉL (játszik ő is) Ah!

BANDI A főhős revolverét megpörgeti (egy tollat próbál megpörgetni, de leesik), a fekete paripája felhorkan (utánozza a lovat), sarkantyúja belevág az állat húsába, paták emelkednek égbe a szürkületben...

ADÉL Jönnek a gonoszok!

BANDI (leinti) Csend! (folytatja) A haramiák csapata vágat, élükön a vezér, a bizonytalan nemi identitású Döncivelasz Döncövér Döncici...

ADÉL (nevet)

BANDI De a főhős, a jószágos Bandítosz Bandaveri Bandi, lecsap! És végük! Kampec! Dolorez!

ADÉL (boldogan) Az vagyok én?

BANDI Dolorez, megmentettelek! Szívem szerelme!

ADÉL (kiáltja) Bandítosz!

BANDI Dolorez!

ADÉL (bizonytalanul) Ez egy film?

BANDI (súgva, siettetve) Játssz!

ADÉL (súgva ő is) Hol vagyunk?

BANDI (szerelmesen) Vad szirttetőn...

ADÉL Mi ketten?

BANDI Állunk.

ADÉL Árván

BANDI Meredten. (szünet) Állunk összetapadtan.

ADÉL Nincs jajunk. (kérdőn) Könnyünk?

BANDI Szavunk: egy ingás és zuhanunk. (csend) Véres húskapcsok óvnak. (átöleli Adélt) Amíg összefonódnak: kékes, reszkető ajkunk. (csend)

ADÉL Míg csókolsz, nincsen szavunk. (csók)
BANDI Ha megszólalsz... (Adél kedvesen befogja Bandi száját)
ADÉL Zuhanunk.²

(Bandi levágja magát a székre.)

BANDI (durcásan) Nem jó.
ADÉL Ugyan már!
BANDI Egy film az nem ilyen. Ezek szavak, nem képek.
ADÉL Nekem nagyon tetszett!
BANDI (vigyorogva) Misi majd megírja.
ADÉL A barátod sosem írja meg helyetted.
BANDI Misi nagyon szívesen lenne a helyemben.
ADÉL (viccesen) Mi van, rímekben beszélünk?
BANDI Hol itt a rím, te rém?
ADÉL (elkomorul) Most fejezd be!
BANDI Tetszik a játékod: a két halandó földi lét rejti a mennyei másik kettő fölét... (nevet) Fülét, bület, sörét, borát, az asszony korát, ifjú nyomát...
ADÉL Fejezd be! Nem vagy humoros...!
BANDI Ácsi! (csendesen) Most a fennkölt perceket játsszuk! Ez a nagy beteljesülés, a szavak titkait kihallani! Figyelj! (csend) Hallod? A másik kettő jött el közénk...
ADÉL Bandi, fáradt vagyok ehhez.
BANDI Csendet! (kedvesen) Ne így mondd! Szépen szólj! Azért harcolok, hogy az egyszerű paraszt is polgárian szólhasson a másikhoz, te meg sárba taposod az édes anyanyelvem. Mondd olyan szavakkal, amelyek dallamként csengenek! Bandi, fáradt vagyok – ez egyszerű. Kottázd le, többszólamná varázsold! (csend) Na?
ADÉL (gondolkozik) Elfáradtam.

² [Vad szirttetőn állunk.]

BANDI (elrohan) Nem! Nem! Nem! Velem fekszel, velem ébredsz, egyszerre rezdülünk, és nem vagy képes a legbelsőbb bugyraidból felhangosítani a kimondhatatlant? Nem érted?

ADÉL (őszintén) Nem.

BANDI Öledbe hullva, sírva, vágyva könyörgök hozzád! Gyere velem! Szálljunk együtt!

ADÉL Nekem ez nem megy.

BANDI Akard!

ADÉL Nem akarom.

BANDI Akard!

ADÉL (csend) Úzz!

BANDI Ez az! Még...!

ADÉL Kergess!

BANDI Szeretlek! Folytasd!

ADÉL (csend) Ennyi.

BANDI (zokog) Szerelmem, kérlek, könyörgök, játssz velem! (suttogva) Kergess... ki az éjszakába...!

ADÉL (felmondja) Kergess ki az éjszakába...!

BANDI Nem, nem, belülről szóljon!

ADÉL (esetlenül) Kergess ki az éjszakába...!

BANDI Érzed? Érzed az ízt? Alkotsz. Négy szó egymás mellett, egy mondatocska, és mégis ezerszer több annál: alkotás!

ADÉL (csend) De nem.

BANDI (megrázza) Fából vagy! Vasból vagy! Kőből vagy!

ADÉL Mit vársz tőlem?

BANDI Az akarást várom tőled.

ADÉL Én nem lehetek te.

BANDI Te legyél! Maradj önmagad! Csak lássam a szikráját, hogy megérted, hogy átéled velem...

ADÉL Én értelek.

BANDI (ellöki) Megérteni! Megérteni kell! Te szajha, te butaliba, hát ennyi eszed van? Egy megduzzadt csikló az agyad helyén. Te kéjúr-

nő, te mámoristennő! Űzz, kergess ki az éjszakába! Űzzél el innen! Mikor legtüzesebb a szívem... Nem! (próbál verset írni) Mikor legtüzesebb az ajkam, akkor fagyjon meg a tied! Rúgj belém! Taposs és rúgj, kacagj rajtam! (fejéhez kap) Megint szól! Itt üvölt fejemben a dallam... Átok! A múlt, a jövő, de még a legszebb jelen is... (Adél szólna, de Bandi leinti) Elhagylak, mert nagyon kívánlak. (csend) Testedet, a kéjekre gyúztat, / Hadd lássam mindig hódítón, / Illatos vánkosán a múltnak. / Meg akarlak tartani téged, / Ezért választom őródül / A megszépítő messzeséget. / Maradjon meg az én nagy álmom / Egy asszonyról, aki szeret / S akire én örökre vágyom.³

³ [Meg akarlak tartani.]

(Bandi zihálva áll, kezeiről vér csöpög. Adél némán figyel, majd ráront: öleli, karmolja, csókká válva harapdálja száját. Zene.)

[A másik kettő.]

BANDI Csókoljuk egymást, együtt pihenünk,
Áltatjuk egymást,
EGYÜTT hogy egymásra vártunk,
BANDI Halvány az ajkunk, könnyes a szemünk,
EGYÜTT Sápadt a lángunk.
ADÉL Piros kertek közt futott az utunk,
Piros, bolond tűz
EGYÜTT lángolt szíveinkben,
ADÉL Egymás szemébe nézni nem tudunk,
EGYÜTT Itt sápadt minden.
Csókoljuk egymást biztatón, vadul,
Nappalba sír be minden csókos estünk,
Hiába minden, csók ha csókra hull,
Hideg a testünk.
ADÉL S piros kertekből, úgy tetszik nekünk,
ADÉL Közelg egy leány
ADÉL és egy ifjú ember
EGYÜTT S mi, ím, egyszerre forrón ölelünk,
Nagy szerelemmel.

ADÉL (nyüszítve sír)

BANDI (hosszan nézi) Adél, úgy látom, ma nem vagy jól.

ADÉL (csend, majd folytatja a sírást)

BANDI (hosszan nézi) Gusztustalanul randa vagy így, ezekkel a taknyos könnyeiddel. Fejezd be!

ADÉL (üti-vágja) Te állat!

BANDI (nevetve hagyja) Üss! Üss...!

ADÉL (lenyugszik) Na jó! Legyen béke!

BANDI Mint egy zombi, úgy röpködtél itt nekem. Én félek a szellemféléktől. Erről szokjál le!

ADÉL Igen?

BANDI Még gyerekként egy éjjel kimentünk a temetőbe koponyákat lopni. A csontveremből, ha tudod, mit is jelent ez... Vidéki marhaságok. Aztán a másik éjjel visszaloptuk. Beleremegek még ma is.

ADÉL Ezt már olvastam, valami személyesebbet esetleg, ha kérhetném, költő-író-publicista-nemzethőse úr!

BANDI Tényleg megírtam már? (csend)

ADÉL (kérdőn) Igen?

BANDI (ideges) Most mit akarsz igazából? Mit fogadjak meg neked? Hét éve vagyok a szeretőd. Megszoktam. (elgondolkozik) Tényleg megszoktam! Többet szeresselek? Legyek férfibb? Vagy mi kéne, Adél?

ADÉL (sír) Nem tudom. Én nem tudom...

BANDI Elgondolkozom néha, elmélázom azon, mi lehettem volna más? Ha munkám lenne, mint az átlagnak! Lehetnék gépész? Lehetnék. Vagy pincér? Felszolgáltatnám a mélyfekete feketét! (ördögi kacaj) A démoni főúr! Ha-ha-ha...

ADÉL (lenyugodva) Hét éve vagy a szeretőm, ugye? Gondolom pontos a szám, precíz vagy efféle ügyekben. Jó. Legyen! Hét éve mi vagyok én? Mire számíthatok? Mit kapok belőled? Ha? Nézz rám, nézd meg magadnak a nőt, mit nőt: asszonyt! Mire várok szerinted? Hét éve

várom, hogy egy szerető szóljon hozzám, egy szerető szeressen, öleljen, csókoljon! Csak egy szerető, se több, se kevesebb! Egy embert akarok magam mellett... Ehelyett mit kapok? Lehetek a múzsa! Csupa nagybetűvel, cirádás firkantással a nemzet költőjének vasalatlan vásznán, mint egy korai Picasso, eltorzítva, félbevágva, meggyalázva! Én lettem a múzsa! Egy név a verseidben, az asszony, akit milliók irigyelnek, milliók utálnak, kívánnak a pokolba... (Bandi szólna) Ne vágj a szavamba! Tudom, mit akarsz mondani: micsoda királynői kilátások, hogy én vagyok az asszony, én vagyok, aki a költő oldalán belibben a köztudatba, mert vár ránk egy bál, s a rózsakoszorús ifjak, leányok rettenve néznek egy fekete párra! (idétlenül ugrál) Így kacagok, ekkora boldogságban úszom, emberek, én vagyok a múzsa, a fekete ruhás asszony, a párizsi asszony, az értelmes szavakba nem foglalható foglalt asszony, a né, a néje valakinek, a szerető, a szeretője valakinek... De nekem ez nem kell! Már nem kell. Nem azt mondom, hogy valamikor nem kellett, de most nem. Nem! Nem! Érted? Nem kellesz nekem...!

BANDI (megtapsolja)

ADÉL Te egy őrült vagy. Alkohol és bódító mérgek otthona. Egy rettenetes alak... egy értelen alak. A mámor vagy te, nem más! (izgatottan leül)

BANDI (iszik) Nemrégiben mondtam éppen anyámnak: másfél évvel ezelőtt kellett volna elválasztanom Adélt a férjétől, akkor egészen jó állapotban voltam. Anyám... (Adél szólna) Fogd be, babám, fogd be te is! Szóval... anyám, akit egyébként minduntalan könnyelműen vádolsz igaztalanul, anyám erre azt válaszolta: fiam, ma is az a kötelességed, hogy olyan helyzetbe juss, hogy Adélt elvehesd. Én öreg, beteges vagyok, s nem törődhetek bele abba, hogy te Párizsban élj. Rettenetes volna, hogy halálomnál ne légy mellettem. Különben is Adél becsületes asszony, ő egy hazát, egy férjet fogadott. S azoknak él. Ő nem élhet neked és érted. Ha szeretitek egymást, légy egészséges, és válaszd el Adélt az urától. Vedd el! (iszik) Ezt mondta az anyám.

ADÉL (csak úgy magának) Még csak az hiányzik, hogy az anyját is a nyakamra hozza!

BANDI Adél, én próbálok higgadt maradni, nehogy az a milliányi gonosz démon kiszabadulhasson belőlem, hogy aztán szadisztikus gyönyörrel kínozzalak kéjes vigyorral, ahogyan már megszokhattad!

ADÉL (kéjesen vigyorra húzza száját, majd bevadul) Megszoktam-e? Meg én. Egy barom kitöréseit kell védenem, aki leszegett fejjel támad, hogy szarvaira nyársalja...

BANDI ... szarvaira a férjed lehet büszke. Az a böszme még fel is vállalja azt.

ADÉL A férjem egy szent! Hát mi más lehetne az a férfi, aki felesége szeretőjét, a család barátját pátyolgatja? S mikor mézes-mázos szavakkal dédelget, akkor miért nem böszme az én Döncim? Nem veszed észre, hogy három ilyen rossz idegzetű lény, mint mi, nem élhetünk együtt?

BANDI Asszony, te értetlen nőtény, hát nem látsz a hályogtól? Nem látod, hogy nem az eszményi múzsa, hanem csak egy asszony, dacos, gyanakvó, féltékeny, a maga férfiját a ragadozó tíz körmével halálíg megtartani akaró asszony vagy? Aki ugyanabban a pillanatban tud mérhetetlen áldozatot hozni, amikor kicsinyes önzéssel, türelmetlenséggel és gyanakvással marcangolja szét a férfit! Engem, vagy a férjedet; neked teljesen mindegy. Mert neked csak kettő kell: ő és én. De nekem nem kell a férjed! Nem kell a csókja, ölelése, mert a férjedet nem szeretem, nem kívánom! Érted? Én a férjedet nem akarom magamnak, csak téged! De tudod mit? Már téged sem akarlak! Mert mindig egy keleti királynő voltál, aki elvárja, hogy lábánál heverjenek. De Dönci vajon ott hever-e? Megmondom a választ: nem. S azért nem, mert Dönci egy józan férfi. Férfi! (elbizonytalanodik) Vagy csak amolyan... más... Mindegy is! Mert a nőnek az az egy férfi kell ... na jó, néha kettő, vagy valami amolyan... más... Mindegy! De mindezzel szemben: a férfinak az összes nő kell. Hát nem látsz a hályogtól? Vak lettél mindkét szemedre? Mert mi más magyarázná butaságodat, Adél?

ADÉL Elegem van!
BANDI Tévedsz. Nekem van elegem! Nekem már nem kellesz.
ADÉL Te nem kellesz nekem!
BANDI De te nekem soha-soha nem kellettél!
ADÉL Nem? Nem...? Pfhúúú... hát... Bandi...
BANDI Na? Na? Na? Hát Bandi... Most mire készülsz, asszony?
Asszonyállat! Na?
ADÉL Ölni! Pusztítani egy szerelmet...
BANDI ... egy sohasem volt szerelmet.
ADÉL Letörölni a csókot, mind!
BANDI Álcsók volt az valamennyi. Nem maradt nyoma... sehol.
Sehol! Sehol!! Sehol. ...!!!

(Bandi megpofozza Adélt, aki elterül. Vértzik a szája, letörli. Felnéz.)

ADÉL Még! (Ráugrik Bandira, öleli) Még! Még...

(Bandi nem tud és nem is akar szabadulni. Csókolja Adélt. Zene.)

[Csak jönne más.]

ADÉL Hódolni kergettem elébed
 A vágyak éhes csapatát,
 Nomád, vad, büszke csapatát
 A vérnek.

BANDI Irigyellek, szánlak, utállak,
 Szerencsés koldusasszonya,
 Királyi koldusasszonya
 A Vágynak.

EGYÜTT Csak tudnék én mást úgy kívánni,
 Mint téged. Óh, csak jönne más.
 Egy más asszony.

BANDI Valaki.

ADÉL Más.

BANDI Akárki.

(Bandi részegen ül a kocsmában. A háttérben cigányzenészek beszélgetnek, cigarettáznak.)

BANDI Húzzátok el a nótámat! Húzzátok ...! Mi lesz már? Zenét!
(csend) Minden elmúlt bolondságom drága, magam csúfja, magam bolondsága... Nem maradtam szeretetlen, s ha szerettem, magamat szerettem.⁴ Milyen magyarok vagytok ti, cigányok? Halljátok? Bandinak nótázni való kedve lett...

(Énekel. A zenészek – egyesével megszólaltatva hangszerüket – muzsikálva kísérik, majd énekelnek is vele.)

[Ne lássatok meg.]

BANDI Ne adjatok rám aranyos palástot,
Nem kell a gyémántos korona,
De vigyétek a víg csörgő-sapkát is
S tarka köpenyeg sem kell soha.

EGYÜTT Szürke-országnak vagyok a királya,
Láthatlan trónom nekem ragyog.
Amíg nem láttok, nem ékesíttek,
Nem rubrikáztok,

BANDI addig: vagyok.

⁴ [A cigány vonójával.]

(Bandi iszik, nagyon sokat iszik. Pincér hordja neki az italokat.)

BANDI (részeg) A létezésen morfondírozok. (csend) Minek vagyunk? Hm? És miért ilyenek vagyunk? Ebben a gnóm testben éljük az életet. Milyen börtönbe zárjuk a szellemet? Nézz rám! Mit láatsz? Hol van elrejtve a lélek? (tapogatja a testét) Itt? Vagy itt? Merre keressem? (fejéhez kap) A gondolat képességének ez az ára. A test. Gyűlölöm! Miért van a szem? Jó, jó, látni kell. Kell látni? Amit akarok, csak azt látom meg. És te? (csend) Mit láatsz a tekintetemben? Látod a zsenit? Az vagyok. Zseni. (cicceg) Zsenike. Önjelölt... Mire számíthat az ilyen? (pincérnek) Gyere, beszéljessünk! Van ugye ez a költőóriás, aki még életében megszentült, randa egy ember, de nagyon randa! Mámorban ontja sorait, s mámorba kergeti az olvasót, aki ugye szentté tette őt. Kérdés persze, hogy kié a leírt strófa? Az anyakönyvezett nevemé, vagy a bódultan alkotó lényé, az ismeretlen valakié, a szörnyetegé, akit el nem fogadna senki de senki? Ki ír? Hm? (csend) Ez a jelen. A pillanat. De mi lesz eztán? Marad-e nyom utánam? Lenyomatom... Mire számíthat porhüvelyemből előlálkodó lelkem? (nevet) Mert hidd el, van nekem az is. Lélektelen nem vagyok. Csak lelketlen. Az más. Egészen más! (csend) Na? Hol a válaszod? Mivé leszek a halálban? (embereknek) Emberek! Adjatok választ! Mit adtam nektek? Hm?

EMBEREK Szép verseket.

BANDI Nagyszerű! Szép verseket. Leszarom! Mit még? Mi lesz belőlem? Mi?

EMBEREK Érettségi tétel. Ötszázas. Utca. Kultúrház. Díj. Ideológia. Példakép.

BANDI (elkeseredett) De hol marad meg az énem? Hol maradok meg én? (beveri a könyökét) Mivégre kell a könyök? Könyökölni. Micsoda képesség ez! Törtetni, tülekedni, előre jutni... Kijelölni valakinek magad. (felemeli hangját) Én valaki vagyok. (rázza fejét) Nem megy. Nem megy ez nekem. Ne lássatok meg! (csend) Könyökömön jön ki az egész. (csend) Hajlatok. Hajlongjatok gerinctelenek! De ne előttem. (a pincér-

nek) Érted a vívódás lényegét? Mert vívódom éppen. Itt bent szól egy dallam, és nem tudom, mi a célja. Nem értem a lényegét. Milyen muzsika ez? Kinek a zenéje? (iszik) Mire kell a hüvelykujj? Amitől ember az ember... Tudtad? Gyerekként a seggembe dugtam. És szagolgattam. A bűzt. De szar! (nevet) Az örök anyag, ahogy boldogan halad a belek alagútjain! Csodás! Életet nyer a salak a buzgó vesék forrongó kútjain! Kész a strófa. Óda a bensőről. Ki írja meg? Ki meri a szart a kultúra selymes terítékén feltálatni? (csend) Én nem. (csend) Hüvelykujj. Ami emberivé tesz. (iszik)

PINCÉR Fiam, szeretsz játszódni?

BANDI Azt szeretek. (gúnyosan) Játszódni...

PINCÉR Látom, te a szavakkal sakkozol, ahogyan megboldogult nagybácsikám is a székely hegyek árnyékában, bár ő terelte nyáját, és öt szót váltogatott egy életen át, de azt művészien tette.

BANDI Öt szóval élni... De jó volna!

PINCÉR De melyik öttel?

BANDI Melyik öttel?

PINCÉR Úgy ám!

BANDI Ez a játék?

PINCÉR Ez.

BANDI Öt szó! (gondolkozik) Anyám. Ez az első. (csend) Pálinka. Kenyér. Élet. (csend) Kéne még egy. (elmosolyodik) Zseni.

PINCÉR (bólogat) Mind szép. (kimegy)

BANDI Anyám... a fiad most éppen nem szeret élni. (szárazon nevet) Szabadulnom kell a nőtől. Ki nem állom! Rám telepedett, megfojt, megöl kínzó lassúsággal. Ribanc. Szerető. És milyen öreg! Hajjaj... (csend) Csak lenne egy kapocs! Lenne valami, ami megszépíti az aszszonyt. Amitől férfi lehetnék! Mellette. Ami kettőnké. Amitől egyek lehetnék... Nincs ilyen. Nincs semmi. Merszem nincs. Ellépni mellőle...

(Bandi szinte ájulásig itta magát. Adél hófehér ruhája néha feldereng a sötétben. Zene.)

[Szívek messze egymástól.]

BANDI Valahol egy bús sóhaj szállt el
S most lelkemen pihen,
ADÉL Valahol kacagás csendült most
S mosolyog a szívem.
BANDI Valahol szép lehet az élet,
Mert lány után futok
S valahol nagy lehet az átok,
Mert sírni sem tudok.
ADÉL Valahol egy szívnek kell lenni,
BANDI Bomlott, beteg szegény,
ADÉL Megölte a vágy és a mámor
BANDI Éppúgy, mint az enyém.
EGYÜTT Hallják egymás vad kattogását,
Míg a nagy éj leszáll
S a nagy éjen egy pillanatban
Mind a kettő megáll.

(Adél jön be hófehér ruhában, az ölénél hatalmas vérfolt. Leül, mintha mi sem történt volna. Olvas.)

BANDI (nem akar tudomást venni róla) El innen...!

ADÉL (fel sem nézve, cinikusan) Bandi, Bandi, Bandi...

BANDI (csendesen) Hát vége...

ADÉL (fel sem néz) Vége.

BANDI (csend) Miért?

ADÉL Mert... nem kell nekünk.

BANDI Neked nem kell! Csak neked...

ADÉL Így van.

BANDI Az utolsó kapaszkodót is elengedted. Te hülyeliba! Te eszetlen. Hát ennyit sem láatsz? Nézel, de nem láatsz?

ADÉL (felnéz) Pihenj, Bandi. Fáradt vagy. Én is.

BANDI Le nem hunyom a szemem. Látni akarom, ahogy rájössz, mit tettél. Mit vesztettél!

ADÉL Ne beszéljünk erről. Nem tehetek róla. Nem én tehetek róla. Az ő döntése volt, ő döntött úgy, hogy nem ezt a világot válassza. Elment, hát elment!

BANDI El.

ADÉL Csak egy test.

BANDI (ökölbe rándul a keze) Bús szerelmünkből nem fakad / Szomorú lényünknek a mása, / Másokra száll a gyermekünk, / Ki lesz a vígak Messiása? (csend) Ki majd miértünk is örül...⁵

ADÉL Senki sem akarta. Ha gyászolsz, megértelek. Én is azt teszem. Mértékkal és asszonyi büszkeséggel. Mert nem hagyom, hogy rám telepedjen a mélabú.

BANDI Te magadat sajnálsz?

ADÉL Igen. Az élőt félttem.

BANDI Halott vagy.

ADÉL (legyint)

BANDI (ordít) Halott vagy! Te vagy a halott!

ADÉL (csend) Hagyjuk ezt. Elfáradtunk.

BANDI (őrült mosollyal) Lehattunk volna egyek. Mint a másik kettő. Akiket megírtam. Gyilkolva, egymást marva, tengervízbe fojtva a másikat ... de együtt. Az a leány és az az ifjú ember, akik hisznek az összetartozásban. Lehattél volna az asszony, aki itt pusztít, itt, a szívemben. Aki gyémántként ragyog a költő mellett, az lehattél volna. De te szénné égtél előttem. Nem látok mást, csak a fekete fátylat, átvirít rajta az a gonosz szempár. A gyilkos néz rám. De nagy az én bűnöm! (sóhajt) Veszsen is, kire a végzet ezt mérte! Maradjál szent talány, Adél! De nélkülem. Én tovább nem asszisztálok ezt a véres nászt. Én nem! (szárazon) Miért akar minden nő belesavanyodni a görcsös akarásba? Maradtál volna mindig újnak! Véres szívemre szomorún a könnyek hullnak. Hullnak.⁶

ADÉL (csend) Elmúlik majd. (ringatja) Aludj... Aludj...

BANDI (lecsukódik a szeme) Alszom... Vad csókok... álom-bakók... (elalszik)

(Vörös selymek hullnak alá, beborítva mindent.)

ADÉL (feláll, betakarja) Kegyetlen voltam. Igen. (csend) Bandi, maga tönkretett engem. Soha nem volt az enyém. Pedig hogy vágytam rá! Maga lehetett volna az életem értelme. Tudja egyáltalán, mennyire szeretem magát? Maga csak önmagát látta éjjel-nappal. Önmagát isteníttette. Amíg szeretett, addig is. És amikor már nem... Megalázott. Kiszolgáltattott. Akkor is csak magára gondolt. A hiúságára. A kárörvendő világ hadd röhögjön... Ugye ez volt az az asszony, aki annyira soha nem szerette magát, hogy a hozományát veszni hagyja? Aki annyira soha nem szédült meg, hogy egy szál ruhában elfusson magához? Aki az őrült önzőségében olyan mélyre zuhant, hogy magzatát is elvetélni hagyta...? Így volt? Így. Góg és Demagóg leánya vagyok én. Döngettem kaput, falat,

⁵ [A mi gyermekünk.]

⁶ [A könnyek asszonya]

mellet, és az egész világ hallhatta tőlem: azt akartam, hogy az enyém legyen! Féltékeny voltam minden percére, a barátaira, a kényszerű társági kapcsolataira, de még a Bibliájára is. Azt kérdi, vajon a magáé voltam-e. Ön kérdi, aki már százszor, ezerszer leírta volna, ha van mersze, hogy itt van élete nagy szerelme, a legasszonyabb asszony, akit valaha ismert, és ez az asszony nem akart mást, csak rabszolgájává tenni a kis senkit, az utolsó vidéki firkászt? Kezes állattá, aki kuporog a ketrecében, s várja: mikor segít valaki, hogy kitörjön és pusztítson? Maga kényszerített, hogy támadjak! Tudja-e, mennyire kellett szeretnem magát, hogy majd kilenc évig úgy tegyek, mintha rendelkezhetne felettem? Igen, ezért hazudtam is, ha hazudtam... Bandi! (kislányosra vált) Szeressen! Szeressen! Még! Még! Még...! (fehér ruhájáról eltűnt a vérfolt)

(Bandi felriad, kétségbeesetten öltözködik, pakol. Indulna.)

ADÉL (hangja) Elmész?

BANDI Hazamegyek.

ADÉL (hangja) Maradj! Még egy napot...!

BANDI Már nem. Mára már nem szeretlek, Adél. Talán majd holnap! Vagy már sohasem... És köszönök minden ölelést, valamennyit köszönöm. Sok volt. Elég volt.

ADÉL (fekete ruhában belép) De nem!

BANDI Elmegyek. Kilépek belőlünk.

ADÉL És a másik kettő?

BANDI A nagy finálét várja.

ADÉL Kegyetlen lesz?

BANDI Sohasem volt még olyan kegyetlen vég!

ADÉL Bántani akarsz.

BANDI Már nem. Azt élveznéd.

ADÉL (kegyetlenül) Csak egy eszköz voltál, hogy élvezzem az életet! Párizst hazudtam, hogy itt tartsalak mellettem! Nem tudsz szabadulni csapdából! Mert gyenge vagy.

BANDI (nevet) Én voltam a tied? A múzsák feladata egy: adni. És a mi feladatunk? Elvenni! Elvettem, amit lehetett. És most eldoblak. Mint egy rongyot.

ADÉL Kitörölni a sorokból nem tudsz.

BANDI (bólogat) Téged nem kell. Az nem te vagy. Sosem voltál!

ADÉL Az asszony?

BANDI Az.

ADÉL (csend) Elmész?

BANDI (bólint)

ADÉL Most?

BANDI Most.

ADÉL Miért?

BANDI Kész a dal. Megszületett. Eddig csak duruzsolt, se vége
nem volt, se kezdése. De összeállt. Hallom, tisztán hallom.

ADÉL Én is hallhatom?

BANDI Belehalnál abba, te asszony.

ADÉL (csend) Vége?

BANDI Vége.

ADÉL Úgy, mint annyiszor...? Vagy teljesen vége?

BANDI (elnéz) Onnan nincs vissza. Hál istennek, nincs már vissza!

ADÉL (csend) Nincs?

(Bandi hirtelen megfordul, vadul megcsókolja Adélt. Zene.)

[Félig csókolt csók.]

ADÉL Egy félig csókolt csóknak a tüze
Lángol elénk.
Hideg az este. Néha szaladunk,
Sírva szaladunk
S oda nem érünk.
Hányszor megállunk. Összeborulunk.
Égünk és fázunk.
Ellöksz magadtól: ajkam csupa vér,
Ajkad csupa vér.

EGYÜTT Ma sem lesz nászunk.
Bevégzett csókkal lennénk szívesen
Mebékült holtak,

ADÉL De kell az a csók,

BANDI de hí az a tűz

EGYÜTT S mondjuk szomorún:
Holnap. Majd holnap.

(Hosszan, egymásba markolva ölelik egymást, majd Bandi ellöki Adélt, és teátrálisan széttárja karjait.)

BANDI Finito!

(Aranyszínű selyem omlik le a falakról, rajta cirádás vörös betűkkel: Általam vagy, mert meg én láttalak / S régen nem vagy, mert már régen nem látlak.⁷)

ADÉL Hát így bocsájtasz el...

BANDI Mert van stílusom.

(Csend. Adél arcán megjelenik valamennyi érzelme: halott, őrült, szenvedő szerelmes, gyilkos, vérszomjas, bosszúra vágyó vadállat. Majd a védtelen kislány jelenik meg.)

ADÉL Bandi! Édes Bandikám! (térdre borul, úgy öleli át)

BANDI (felemeli mutatóujját) Én senkinek sem vagyok az édes. Én senkié sem vagyok, sosem voltam, s nem is leszek. (elmosolyodik) Nézz rám! Látod? Itt áll és búcsúzik tőled...

(Bandi közel hajol Adélhoz, megmarkolja a nő arcát, majd önmagára mutat.)

BANDI Zseni. És költőóriás.

ADÉL (csend) Nélkülem semmit sem érsz... Én vagyok Léda...!

BANDI (kezét Adél szájára tapasztja, csendes nyugalommal) Maga Adél. Diósy Ödönné Brüll Adél. (ellöki) Se több, se kevesebb. (elindul)

ADÉL (utána kiált) Majd meglátod! (csend után sikoltva) Majd meglátod!

⁷ [Elbocsátó szép üzenet.]

(Bandi a felhők fölött lépked, majd eltűnik. Közben énekel.)

[A kék tenger partján.]

Ahol mások élnek, szeretnek,
Én eljöttem ide betegnek,
Csókot temetni, álmot dobni,
Nyugodt partokon nem nyugodni.

(Egy hófehér kavics koppan a földön: Adél kidobóst játszik.)

ADÉL ... kilenszáztizenhárom. Bandi, ezt meddig akarsz csinálni? Ez már nem vicces. Na jó. (csend, majd egy kiáltás) Bandi! (lenyugszik) Írtam azt a levelet: Végtelenül, kimondhatatlanul, halálosan szeretnék még egyszer látni egy pár pillanatra. Okát sem tudnám megmondani, miért. Mondanivalóm nincs semmi, csak egyszerűen látni óhajtanálak egy-két percig és menni tovább. Megteszed? (csend) Ha tehát ezt megtennéd, úgy küldj egy rövid táviratot egy szóval: „Jövök”. (csend) Ha valami, bármely okból nem jöhetnél, vagy nem akarnál jönni, úgy kérem, ne táviratozz, ne íj semmit, úgy lesz a legjobb. Én nem hiszem, hogy lezárhatnánk e kettőnk ügyét csak így. (csend) E levelet kérlek, ha jössz, add át nekem! Ha nem, akkor küldd el postán! (csend) Ugye jössz?

(Újabb dobás, Adél lép egyet.)

ADÉL ... kilenszáztizennégy. Nem jöttél. Így nem lehet lezárni a mi történetünket! Így elbocsátani! (csend) Miért nem küldted vissza a levelem? Annyit azért még közölnöm kell veled te szent, hogy sosem fogsz nemszeretni! Tudnod kell! Sohasem tudsz nélkülem élni! Hát döngölj meg! Pusztulj!

(Újabb dobás, Adél lép egyet.)

ADÉL ... kilenszáztizenöt. Azt hallom, hogy az én Bandim meg-nősült. Hogy elvett egy csitrit feleségül. Bandi, te hülye vagy? Te meghülyültél? Neked teljesen elment az eszed? Mit képzelsz? Hogy ágyban, párnák közt élheted halálodat? Csontváz tested, megaszalt arcod, vérben úszó tekinteted taszít mindent és mindenkit! Elviselni téged nem lehet! Hát önmagadtól is undorodsz, te! Kibírhatatlan vagy! (csend) Küldd vissza a levelem!

(Újabb dobás, Adél lép egyet.)

ADÉL ... kilenszáztizenhat. (csend) Nem is hiányzol. Már nem gondolok rád. Élek. Van életem. Nem érdekel. Te kis bunkó, falusi, bűztől szaglós, impotens, alkohelmámorban fetrengő, randa, undorító, kismagyar, gennyes féreg! Nekem te nem hiányzol! Küldd vissza a levelem! (csend) Az enyém.

(Újabb dobás, Adél lép egyet.)

ADÉL ... kilenszáztizenhét. (csend) *Azonnal küldd vissza a levelem!* (zokog)

(Újabb dobás, Adél lassan lép egyet.)

ADÉL ... kilenszáztizennyolc. Te halottak élén vánszorgó szerencsétlen! Hát nem veszed észre, hogy én alkottalak meg téged? Hogy nélkülem senki lennél? Te... te... te...! Azt a levelet azonnal küldd vissza, ahhoz neked semmi közöd! Neked semmihez és senkihez nincs semmi közöd! Engem és mindent itthagytál! (csend) Tudod-e még, hogy ki vagyok? Ki vagyok én? Adél, az asszony! Hát ne felejtse el! Mert úgysem hagynám! Az, hogy te lettél, az én művem. Az enyém! Én nem Júlia vagyok, Lilla, Kata, Gabriella, Sophie, Gina, de még Csinszka sem! Múzsza voltam, vagy még több. Költő oldalán nő még nem volt soha ennyire fontos, mint én. Csak neked, s csak veled. Párizst nem adom! Földig pusztítom, sóval hintem, de nem adom! *Párizs mi vagyunk!* Nem engedhetsz el! Egy legendát nem hagyhatsz itt! Száz-asszony voltam, s mégis egy. Az az egy. A tiéd! Milliók akartak minket együtt! Velem! Velem! *Csak velem...*

(Újabb dobás, Adél vánszorogva lépne, de a földre rogy.)

ADÉL ... kilenszáztizenkilenc. (csend) Oh, én szerencsétlen! Én nagy-nagy ökör! Hogy hagyhattam, hogy elengedjen! Bandi! Bandi...! Elmentél, és én végignéztem. Lehettem volna... Lehettem volna több! *Lehettem volna minden... Az öröklét titkát vesztettem el! Az elmúlatlanságot vesztettem el...* (haját tépi, sziszegve) Letörölted a port, a mocskot, szellemed kiköltötted megkövült héja-tojásából... Tiéd volt az asszony, a város. Elpusztítottad mind... s most érted könnyörögnek a hátlatlanok. (némán sír) Én egy akkora szerencsétlen, ostoba ember vagyok. Hagytalak elmenni... Mikor az enyém voltál. A tiéd lehettem! (zokog) *Emberek! Tudjátok ti, hogy ki ment el? Hát nem érzitek az ürességet? Nem látjátok, mit vesztettünk el?* (szárazon) Ha emlékeztek majd rá, ha nélkülem is, csak rá, az én Bandimra, ne felejtsetek soha: ő előre indult... és ti... Semmit sem fordíthattok meg... (csend) És a levelem... Hol van a levelem? Hol van a válasz? Hol vannak a válaszok? (csend) Hol van Ady Endre?

(Sötét. Hosszú csend, majd hangzavar, kakofónia, villódzó fények. Bandi a felhők fölött hatalmas angyalszárnyait széttárva kacag.)

BANDI Én megmondtam. Én megmondtam! Én megmondtam nektek...

(Sötét.)

(Függöny.)

(Vége?)

Gárdony-Budapest,
1995 - 2010.